

P-scales

Innledning

I 2005 startet arbeidet med *Vurdering for læring* (VFL). Dette er en samordning av Oslo skolens arbeid med elevvurdering som har til formål å tilrettelegge for tilpasset opplæring, og gjøre elevene til aktive deltagere i sin egen læringsprosess. Gjennom arbeidet med *Vurdering for læring* skal skolene bli bedre rustet til å imøtekomme forskrift til opplæringslovens krav til underveis- og sluttvurdering.

For å inkludere elever med lærevansker / sammensatte vansker og / eller psykisk utviklingshemmede i satsningen på VFL, ble det den 6. desember 2007 avholdt et møte mellom representanter fra PPT og utdanningsadministrasjonen. Her ble det enighet om å etablere et nettverk der det engelske kartleggingssystemet P-scales prøves ut.

Hva er P-scales?

P-scales (*Performance scales*) er et verktøy for kontinuerlig kartlegging og oppfølging av kvalitativ utvikling for elever med spesialpedagogiske behov. P-scales er utviklet i England av "The Qualifications and Curriculum Authority" (QCA), som er ansvarlig for den nasjonale engelske læreplanen, samt gjennomføring av eksamen, tester og vurderinger i engelske skoler. Allerede i 2002 ble P-scales en del av det nasjonale systemet for vurdering, og fra 2007 skal alle skoler rapportere resultatene til QCA. P-scales brukes til vurdering av elevers kompetanse, læringsutbytte og utvikling når elever ikke kan nytte de ordinære nasjonale standardene fra skolestart ved femårsalder. P-scales omfatter områdene "engelsk", matematikk og naturfag.

P-scales skal i England være til hjelp for:

- å synliggjøre utviklingen hos eleven
- å informere og samarbeide med foresatte
- å formidle og dele informasjon mellom samarbeidspartnere (profesjoner internt og eksternt)
- å bedre samarbeid om elever mellom ordinære skoler og spesialskoler / grupper
- å gi bedre vurderingsoverensstemmelse mellom grupper / spesialskoler
- å skape utvikling og forbedring av opplæringen
- å bedre forståelsen av elever med lærevansker

Verktøyet består av 8 standarder eller mestringsnivåer, P1 – P8, som bygger på hverandre eller utfyller hverandre. Disse er vurdert som vesentlige i utvikling av kompetanse i lys av innholdet i den engelske læreplanen.

Området "english" fra P-scales er oversatt til norsk. Dette området omhandler begrepsutvikling, lesing og skriving. P1(i), P1(ii), P2(i), P2(ii), P3(i) og P3(ii) representerer grunnleggende nivåbaserte standarder for elevenes utvikling. Nivå P4 – P8 representerer områder som anses å være spesifikke i forhold til lese- og skriveutviklingen.

I første omgang er det de felles standardene for elevenes utvikling (P1 – P3) samt leseutviklingen (P4 – P8) som skal vurderes. De øverste nivåene i P-scales kan sees i sammenheng med de fem første nivåene i LUS (leseutviklingsskjema). LUS er et verktøy bestående av kriterier som beskriver lesekompetanse fra begynnende leseutvikling til avansert lesing. LUS nyttes i et flertall av Oslo-skolene for å følge elevenes leseutvikling og tilpasse opplæringen til elevenes behov.

Hvorfor P-scales

I arbeidet med elever med særskilte behov er det viktig å dokumentere og sette ord på hvilken kompetanse eller ferdigheter elevene har, hvilken kompetanse de har hatt fra tidligere og hvilken kompetanse (mål) det arbeides mot i nær framtid og på sikt. P-scales er et verktøy som kan være til hjelp i en slik vurderingsprosess, jf. erfaringene fra England.

I et ledelsesperspektiv vil arbeidet med standarder og kriterier for elever med særskilte behov være til nytte med henblikk på det generelle arbeidet inn under Kunnskapsløftet. Det vil kunne bidra til økt grad av kvalitetssikring av opplæringen, økt mulighet for dialog med lærere om elevenes utvikling og bruk av ressurser. På samme vis vil bruk av kvalitative beskrivelser av elevers kompetanser være i støtte i dialogen med foresatte og elevene selv.

P-scales kan bidra til en god vurderingsoverensstemmelse slik at det skapes en felles forståelse for elevenes ståsted og faglige / sosiale behov. Slik kan opplæringen raskest mulig tilpasses eleven, for eksempel ved skifter i personale eller ved overgang til andre grupper eller skoler.

P-scales skal ikke være en erstatning for sakkyndige vurderinger og individuelle opplæringsplaner, men en støtte i arbeidet med disse. For mer informasjon og veiledning om bruken av P-scales henvises til «P scales»-seksjonen av nettsiden til QCA (www.qca.org.uk).

Norsk

P1 – P3 felles standarder, P4 – P8 spesifikke standarder knyttet til lesing

P1 – P3 felles standarder

P1 (i) Elevene møter aktiviteter og opplevelser med passivitet eller motstand. De kan vise enkle refleksmessige reaksjoner, *for eksempel ved å rykke til ved plutselige lyder eller bevegelser*. All deltakelse forårsakes av ytre stimuli.

P1 (ii) Elevene viser tilløp til oppmerksomhet overfor aktiviteter og opplevelser. De kan ha perioder der de virker våkne og rede til å holde oppmerksomheten om bestemte personer, hendelser, gjenstander eller deler av gjenstander, *for eksempel ved at de kortvarig inngår i samspill med en person de kjenner*. De kan iblant vise reaksjoner *som for eksempel iver og begeistring under sosial aktivitet*.

P2 (i) Elevene begynner å reagere konsistent på personer, hendelser og gjenstander de er fortrolige med. De reagerer på nye aktiviteter og opplevelser, *for eksempel ved å tilbakeholde oppmerksomhet*. De begynner å vise interesse for mennesker, hendelser og gjenstander, *for eksempel ved å smile til personer de kjenner*. De aksepterer og engasjerer seg i samhandling, *for eksempel ved å knytte oppmerksomheten til sansestimulerende sider ved fortellinger eller rim og regler når de blir stimulert*.

P2 (ii) Elevene begynner å være aktivt med i samspill med omgivelsene. De kommuniserer *for eksempel ved aktivt å søke kontakt med en foretrukket person*. De kjenner igjen personer, hendelser og gjenstander de er fortrolige med, *for eksempel ved å reagere verbalt eller med bevegelser når en person de setter pris på, dukker opp*. De utfører handlinger, ofte ved prøving og feiling, og de husker tillærte responser over kortere tid, *for eksempel ved at de viser glede hver gang en bestemt dukkefigur opptrer i et rim eller en regel som dramatiseres ved hjelp av ulike sanseintrykk*. De samarbeider, *for eksempel ved turtaking i samspill med en person de er fortrolige med, og ved å imitere handlinger og ansiktsuttrykk*.

P3 (i) Elevene begynner å kommunisere intensjonelt. De søker oppmerksomhet gjennom øyekontakt, bevegelser eller handlinger. De uttrykker ønsker om hendelser eller aktiviteter, *for eksempel ved å peke på bestemte gjenstander eller personer*. De deltar i felles aktiviteter med mindre støtte. De opprettholder konsentrasjonen over korte perioder. De utforsker ulike materialer på stadig mer komplekse måter, *for eksempel ved å strekke seg etter objekter som taktile signaler om hva de ønsker*. De observerer resultatene av sine egne handlinger med interesse, *for eksempel ved å lytte til sine egne artikulasjoner*. De husker tillærte responser over lengre perioder – de kan *for eksempel utføre daglige aktiviteter i samme rekkefølge hver gang og vise hensiktsmessige reaksjoner underveis*.

P3 (ii) Elevene begynner så smått å ta i bruk konvensjonell kommunikasjon. Personer de er fortrolige med, blir møtt med en form for hilsen, og de tar initiativ til samspill og til handlinger, *for eksempel ved å oppfordre en annen person til å bli med i en samspillsekvens*. De husker tillærte responser over stadig lengre tidsrom og kan forutse velkjente hendelser, *for*

eksempel ved å komme med visse lyder eller handlinger før de inntreffer i velkjente rim og regler. De kan respondere på alternativer og valgmuligheter med handlinger eller gester, for eksempel ved å nikke eller riste på hodet. De utforsker gjenstander og hendelser aktivt over lengre perioder om gangen – de kan for eksempel vende bladene i en bok sammen med en annen person. De anvender mulige løsningsmetoder systematisk når de står overfor problemer, for eksempel ved å holde en gjenstand fram til en voksen for å oppfordre til en ny aktivitet.

P4 – P8 begynnende utvikling av lesekompetanse

P4 Elevene lytter og responderer på velkjente rim, regler og fortellinger. De viser en viss forståelse av hvordan bøker fungerer, *for eksempel ved at de blar videre og holder boka riktig vei.*

P5 Elevene velger noen ord, symboler eller bilder som de kjenner særlig godt, og henter i noen grad mening ut av tekster, symboler eller bilder som de får presentert i en fortrolig situasjon. De matcher gjenstander til bilder og symboler, *for eksempel ved å skjelne mellom to symboler for å velge noe å drikke, eller ved å se et fotografi av et barn og så søke dette barnet med blikket.* De viser interesse for innholdet på et enkelt nivå, *for eksempel ved at de viser forståelse av to viktige ord når de svarer på enkle spørsmål om en fortelling.*

P6 Elevene gjenkjenner eller leser et lite antall ordbilder som er kjent for dem, knyttet til et vokabular de er fortrolige med, *for eksempel navn, mennesker, gjenstander eller handlinger.* De kan kople sammen bokstaver og korte ord.

P7 Elevene viser interesse for lesing som aktivitet. De kan forutsi elementer i en fortelling, *for eksempel ved å fylle inn det manglende ordet når den voksne stopper opp i høytlesingen.* De skjelner mellom skrift og symboler eller bilder i en tekst. De forstår konvensjonene ved lesing, *for eksempel ved at de følger teksten fra venstre mot høyre, fra øverst på siden og nedover, og side for side.* De vet at navnet deres er bygd opp av bokstaver.

P8 Elevene forstår at ord, symboler og bilder formidler mening. De gjenkjenner eller leser et økende repertoar av velkjente ord eller symboler, deriblant sitt eget navn. De gjenkjenner minst halvparten av bokstavene i alfabetet ut fra form, navn eller lyd. De assosierer lyder med mønstre i rim og regler, med stavelser og med ord eller symboler.